

EPILÓGUS

HATÁRÓRNAPI KONFERENCIÁK A SZOLGÁLAT ÉRDEKÉBEN, SZENT LÁSZLÓ SZELLEMÉBEN

„A VILÁG VÁLTOZÁS, AZ ÉLET FELFOGÁS DOLGA
(Marcus Aurelius)

Különleges közszolgálat és tudományos konferencia, ma már elfogadott, sőt kívánatos színpontjai határőrületünknek. A hivatásos állomány szolgálati viszonya számos elemet tartalmaz, melyeket tételesen tartalmaznak a jogszabályok. Közismert, hogy a parancsuralmi szervezetekben a legnagyobb a szabályozási törekvés és formailag a legkisebb a beosztott önállósága, önmegvalósítási lehetősége. Ezért is kiemelten fontos, hogy azonosulni tudjunk szervezetünkkel, és biztosított legyen lelki egyensúlyunk. A változó világban nagy szerepe van az emlékezésnek, a szakmai kultúrának, a példaképeknek. Eredeti szándékunk egyik fontos eleme, hogy konferenciáinkkal is emléket állítsunk választott patrónusunknak, az Európa szerzte ismert, uralkodói és emberi erényeiért méltán tisztelt, megjelenésében és államférfiúi munkásságában is nagy királyunknak, Szent Lászlónak.

Számunkra, határőröknek június huszonhetedike, Szent László napja megkülönböztetett ünnepnap. Az 1996. évi XLIII. törvény a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyát szabályozva tőlünk „tántoríthatatlan hűséget, bátor helytállást követel”, a törvények és más jogszabályok, valamint a nemzetközi jog előírásainak megfelelően, feladatainkhoz igazodó szakmai ismeretek birtokában teljesített „különleges közszolgálatunk” során.

A követelményekkel összhangban a jogalkotó elismerte a hivatásos szolgálattal járó nagyobb áldozatvállalást és az azzal arányban álló erkölcsi és anyagi megbecsültség indokoltágát. Mi önkéntes vállalás alapján, esküvel fogadtuk, hogy határörként feladatainkat élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életünk és testi épségünk kockáztatásával, egyes állampolgári alapjogaink korlátozásának elfogadásával teljesítjük. A különleges közszolgálat egy elismerési formája, hogy június huszonhetedike a határőrök számára munkaszüneti nap, ez a nap a határország ünnepnapja.

Történelmi múltunk emlékeiben sok a fájdalom, bánat, csalódás és szenvedés, de a magyarság éltető gyökerei egészséges burjánzással, mélyen behálózták a kárpát medence termékeny talaját és a Magyar Köztársaság kulturális értékeire méltán büszkén, a nemzet fejlődésének, a szebb, boldogabb jövő reményében a nagyobb államokkal egyenrangú félként léphettünk az Európai Unióba. Ahhoz, hogy aktív részesei lehessünk „a szabadság, a jog és biztonság térségének” mi határőrök is jelentősen hozzájárultunk. Az Európai Unió külső határainak megbízható ellenőrzésében a Határőrségre a jövőben is jelentős feladatok várnak, hisz már nem csak saját, hanem közvetlenül huszonöt ország biztonságáért felelünk.

Mindannyiunk által megtapasztalt, hogy egy szakma ismeretanyaga és annak változása megtanulható, módszertana megismerhető, begyakorolható viszonylag rövid idő alatt, de egy hivatás melletti elkötelezettség, a szervezeti kultúra értékeinek ápolása, azzal történő azonosulás, érzelmi, lelki életünk, szemléletünk változásai hosszabb időt igényelnek, sőt túlzás nélkül állítható, hogy esetenként nemzedékeken átívelő folyamat.

A fegyveres szervek történetében régi hagyomány, a XX. század első feléig élőgyakorlat volt védőszent, patrónus választása, azzal a nem titkolt céllal, hogy ily módon is erősítsék a csapatszellemet, a szervezethez való kötődést. A hagyomány felelevenítésekor a határőrök a magyar történelem egyik legnagyobb, legméltóbb alakját választották példaképül. A magyar határörizet, az úgynevezett etnikai határvédelem már Taksony fejedelem korában értelmezhetően megjelent, de Szent László volt, aki törvényben is rendelkezett a határörizetről. A magyar lovagkirály – ő volt az első kereszties hadak kiszemelt fővezére – munkásságáról néhány összegzett megállapítással is kellően alátámaszthatjuk, helyes és méltó döntés volt a határőrök választása. Szent László trónra lépése előtt, majd negyven évig zilált állapotok uralkodtak hazánkban: törvény helyett erőszak, közbiztonság helyett rablás és fosztogatás, jólét helyett létbizonytalanság és egymást gyorsan váltó, támogatásért hűbérességet is felvállaló királyok. Amikor már minden veszni látszott megjelent a daliás László, szétütött a marakodók között, kiverte az idegeneket, szembeszegült a német császárral. Vitézségét egész Európa csodálta. Bátorsága szerénységgel és jósággal párosult. Kereszténysége épp oly szilárd volt, mint magyarsága, meg volt benne a hit és az erő ahhoz, hogy véghez vigye mindazt, amit Szent István király elkezdett.

Szent László a magyar nép kérésére 1077-ben fogadta el a trónt. Uralkodásának másfél tucat éve alatt helyreállította a rendet, nyugalmat teremtve a trónviszályokkal zaklatott országban, megszilárdította a kereszténységet, megalapozta hazánk függetlenségét és megóvta mind a nyugati, mind a keleti veszedelemtől is.

A krónikák tanúsága szerint kardját retgették a kunok, úzok, besenyők, csehek és németek. Rendkívüli uralkodói nagyságra vall, hogy felismerte és tudta, egy nemzet tekintélye csak független és gazdaságilag megalapozott, erős országban épülhet fel.

A gazdasági fellendüléssel járó élénk határforgalom és a honvédő harcok tapasztalatai vezérelték, hogy törvényben rendelkezzen a határőrizetről. A Szent István alkotta vármegyéket tovább fejlesztve szervezte meg a határvédelmet, létrehozva a határispánságokat. A törvény részletesen szabályozta az örök feladatait és a határvidéken folytatott kereskedelmet, megszilárdítva, s biztosítva ezzel az ország gazdasági stabilitását, hazánk katonai védelmét a váratlan és meglepetésszerű támadások ellen.

Szent László nagy erényének tekinthető, hogy sohasem a maga hasznát kereste, hanem minden cselekedete nemzetének javára: jelesül a jólét és közbiztonság megteremtésére, az ország határainak védelmére, sőt kiterjesztésére, a lovagi és keresztényi erények tisztelésére irányult. Szent Lászlóban ötvöződött a nomád harcos és az európai lovagideál. Ettől vált a magyar lovagkor példaképévé, népmondáink legendás hőisévé, egyúttal a magyarság küzdelmes századaiban, - korunkat is beleértve –példaképpé és szent patrónussá.

Mi, határőrök büszkék vagyunk a Szent Lászlói kötődéshez, de azt is tudjuk, hogy a megtiszteltetés mellett nagy felelőséget is jelent a lovagkirály szellemében tevékenykedni. A mindennapok döntéseihez számtalan László legenda, történet, megállapítás, példa adhat muníciót, most öncélúan hármat ajánlok megfontolásra: Bölcs volt, inkább vette tekintetbe az alattvalók akarátát, mint a merev szabályokat. Király lett, de a koronát Salamon életében bizonyosan nem tette a fejére, a legenda megfogalmazása szerint „mikor ugyanis tetszésén múltott, hogy a királyi méltóságot isteni végzésből magának tulajdonítsa, nem igyekezett sem felkenekedni, sem királlyá koronáztatni magát: a királyi jelvényeket tisztelettel maga előtt vitetve nem azért töltötte be a királyi méltóság feladatát, hogy az első legyen, hanem hogy hasznos legyen”. Emberi nagyságát jelentik egyik levelének alábbi sorai: „bűnös ember vagyok, hiszen a földi uralmat a legsúlyosabb bűnök nélkül nem lehet gyakorolni”. Képes volt önmaga felülbírálására, élete legfőbb döntésekor, halálakor is a közjó ügyét tartotta szem előtt, amikor eredeti szándékát megváltoztatva Álmos helyett Kálmánt jelölte meg utódjául.

Konferenciáinkkal emlékezzünk azokra a névtelen határőrökre, elődeinkre, akik küzdelmeik során élő pajzsként – otthont, családot is feladni kényszerülve – védték népünk, nemzetünk biztonságát. Az ő példájuk és Szent László élete, határvédő harcai arra köteleznek bennünket, mai határőröket, hogy feladatainkat az érvényben lévő törvények és jogszabályok szellemében, a nemzet és az Európai Unió elvárása szerint teljesítsük, tudásunk legjavát adva örökjünk hazánk és honfitársaink biztonsága felett.

A jelennek és a jövőnek szükséges a múlt példázata, de legalább annyira fontos a változás tudományos igényű vizsgálata és az eredmények általánosítása, széleskörű megismertetése. Támogatóink segítségével folytatni kívánjuk immár hagyományosnak mondható határőrnapi rendezvényeinket. Az aktuális témaválasztás gyakorlatát követve 2005-ben a „Határőrség a minőség útján” című, ötödik nemzetközi tudományos konferencia megrendezését tervezzük.